

Горіна Ж. Д.

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

КОЛОРИСТИКА МУЗИЧНО-ПОЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ГУРТІВ «СКРЯБІН» І «ОКЕАН ЕЛЬЗИ»

Наукову публікацію присвячено аналізу семантики, стилістичного і символічного навантаження й функціонування кольоронайменувань у музично-поетичній творчості українських популярних гуртів «Скрябін» і «Океан Ельзи». Автор обґрунтовує наукову доцільність розгляду текстів сучасних пісень відомих рок-гуртів у контексті лінгвосеміотичного аналізу, що уможливорює дослідження феномену «естрадна музика» як інтегрального тексту, сконструйованого із елементів трьох символічно-знакових систем – поетичної, музично-мелодійної й виконавчої. На прикладі аналізу досліджуваних музично-поетичних текстів доведена наявність виразної мовностильової тенденції до передавання авторських емоцій, почуттів і переживань за допомогою яскравих зорових і слухових образів, зокрема через широку палітру кольоропозначень. Розгляд символічного навантаження кольоронайменувань як важливих елементів мовностилістичної організації музично-поетичних текстів дозволив авторові відстежити майстерність індивідуально-авторського стилю гуртів «Скрябін» і «Океан Ельзи», коли кожен рядок, кожна барва у піснях відгукується в душі яскравою емоцією. У висновках окреслено лексико-семантичні мікрополя значущих кольорів та з'ясовано специфіку їх реалізації в досліджуваних пісенних текстах.

Ключові слова: музично-поетична культура, кольороназви, колір, пісенний текст, популярна естрадна музика, український музичний гурт.

Постановка проблеми. Актуальність мовознавчих досліджень текстів популярних пісень, зокрема культових українських музичних гуртів («Океан Ельзи», «Скрябін», «Тартак», «Бумбокс», «BeZОбмежень», «The Hardkiss», «ТНМК», «KaZka») поза всяким сумнівом, оскільки ґрунтовний аналіз специфіки мовних засобів, стилістичних прийомів, інтонаційного оформлення, стилістики авторських новотворів та функцій художньо-образних засобів і наративів, а отже, і мовної особистості самого виконавця подає цілісне уявлення про самотність музично-поетичної поп-культури України кінця ХХ першої чверті ХХІ століття. Крім того, тексти пісень українських рок- і поп-виконавців є, певним чином, й унікальним явищем сучасної музичної культури України та поза її межами і не лише тому, що обіймають значну частину ефірного часу на радіо чи телебаченні, мають широку глядацьку аудиторію на фестивалях, концертних майданчиках чи транслюються наживо через YouTube і TG – канали, скільки тому, що користуються надзвичайною популярністю в широкого загалу слухачів і глядачів, стають справжніми хітами, на яких виростає не одне покоління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українська «музично-поетична куль-

тура», феномен «естрадна музика» становлять неабиякий інтерес для різних наукових напрямів – мистецтвознавство, культурологія, філософія, літературознавство, мовознавство – передовсім як явище масової культури і як феномен духовно-культурного життя спільноти (О. Берегова, А. Власова, О. Іванов, І. Лященко, О. Сапожник, Т. Сідлецька, В. Тормахова). Так, предметом літературознавчого аналізу тих чи тих пісенних текстів постають проблеми їхньої генези й еволюції, загальної залученості до літературознавчої або пісенної традиції, питання про їх місце, функції і роль у літературному процесі, характер взаємодії з іншими жанрами (О. Бодянский, О. Дей, М. Максимович, М. Метлинський, І. Статко). У мистецтвознавчих студіях увага зосереджена переважно на двох аспектах: музикознавчому й виконавчому. Дійсно, виконання пісні є доволі цікавим художньо-мистецьким явищем, що межує з ораторською майстерністю, художнім читанням і поетичним театром, частіше «театром одного актора», бо, як слушно зазначає О. Патракеєва, «пісня – це синтез музичного і вербального текстів <...> сучасний пісенний текст як сукупність вербальних і музикальних знаків, маючи лінгвістичну, культурну, психічну наповненість, є части-

ною такої об'єктивної реальності, яка не може бути пізнаною й описаною з позицій вузько дисциплінарного підходу» [25, с. 1]. Ключову роль відіграє соціально-культурний контекст, вплив філософських, світоглядних позицій автора на структурно-семантичну і комунікативну організацію його пісенних текстів. З суто лінгвістичних поглядів головну увагу традиційно приділено мовностилістичним особливостям поетичних текстів пісень (К. Білик і Н. Громова, О. Клещова, М. Федуняк, С. Шевальє, Ю. Яручик), однак з потужним розвитком такого напрямку, як лінгвосеміотика, популярну пісню дедалі частіше потлумачено як інтегральний текст, сконструйований із елементів трьох символічно-знакових систем – поетичної, музично-мелодійної й виконавчої. Саме поетичний і виконавчий аспекти, на нашу думку, є вкрай важливими, адже мова йде про мовну особистість автора-виконавця, виявлену через вербальні і невербальні коди, з яких панівним виступає міміко-інтонаційний і синестетичний.

З давніх-давен мистецтво прагнуло впливати на людські почуття через яскраві звукові і візуальні образи, колір, слова, музику і пісню, відтак музично-поетична культура, як і будь-який вид мистецтва, неодмінно ґрунтується на тих культурних кодах, які, власне, концентрують смислове навантаження текстів пісень, передбачаючи активну співтворчість виконавця зі слухачами, які повинні «декодувати» закладені в текстах символи, знаки й архетипи Колір, на думку Л. Супрун, є «однією з прикметних ознак художньої творчості митців слова, тому в кожного з них є особиста кольорова шкала, а також улюблений колір, який домінує у творчості» [4, с. 65]. Символіка кольоративів в аспекті лінгвокультурологічних досліджень представлена в наукових працях М. Гей, О. Дзівак, Т. Семашко, М. Філон та ін.

Постановка завдання. Дослідити семантику і символічне навантаження кольоропозначень як елементів мовностилістичної організації музично-поетичних текстів (на прикладі гуртів «Скрябін» і «Океан Ельзи»). Акустичний аналіз аудіофайлів джерельної бази дослідження (формат – MP 3) було здійснено за допомогою програми Adobe Audition 1.5.

Виклад основного матеріалу. У поетичних текстах досліджуваних пісень окреслилася виразна мовностильова тенденція до передавання авторських емоцій, почуттів і переживань за допомогою яскравих зорових і слухових образів, зокрема через широку палітру кольоропозначень. Гурт

«Скрябін» не дарма вважають нео-романтичними виконавцями, піонерами української електронної музики (ще починаючи з 1989 року), який протягом усього творчого шляху не лишався осторонь актуальних, частіше соціально-політичних, проблем України (напр., «Руїна», «Сам собі країна»). Значна кількість пісень авторства Кузьми Скрябіна присвячена темі людської гідності, співпереживання, чесності, адже сам фронтмен гурту був непересічною особистістю, надзвичайно чутливою і щирою, вважав, що головне в житті залишатися людиною, попри вік, популярність, фінансовий чи соціальний статус. Зокрема в рядках пісні «Добряк»: *«Ти у цьому світі – випадковий чувак / Ти втікай, добряк, заховайся, добряк / Заржавили людям не допоможеш ніяк / Зрозумій, добряк: Пізно, вже – ніяк!»* автор-виконавець використовує дієприкметник *«заржавілий»*, що на разі асоціюється з жовтим кольором і виступає символом недовіри й гріховності, оскільки йдеться про людей, які духовно «заржавіли». І далі по тексту: *«Хтось біла клавіша / А хтось – фальшива брудна чорна нота / І хтось придумав ще до нас – / Шо білих клавіш трохи більше / А чорні вище них стоять – їх зачепити пальцем легше!»* фіксуємо протиставлення «чорного» і «білого», передаване власне назвами ахроматичних кольорів через опозицію прикметників *«білий»* і *«чорний»*. Завдяки їх вдалому поєднанню визначаємо ключову ідею всієї пісні: добра, тобто білого кольору, завжди більше, але зло, тобто чорний колір, завжди поряд – треба бути обачнішим, шукати баланс у своїй душі, аби не схибити: *«Фарбуєш на чорно і біло свої слова / Ніколи нічого не маєш – / То твоє життя»*. Загалом у пісенній творчості гурту «Скрябін» неодноразово використане контрастне зіставлення «чорне-біле», на яке припадає головне емоційне навантаження, будується авторська стилістика відображення темної і світлої сторони буття.

Проблему занедбаності рідної країни, що поет Андрій Кузьма надзвичайно гостро відчував, передано через сіру, сумну палітру кольорів: *«Злі сірі очі, іржаві кораблі / Ми так хотіли, щоб був колись тут рай / Але зрозуміли шо нас просто... кинули»*, де мова йде про небажання можновладців щось робити, щось змінювати на краще, про «сіру одноманітну буденність». Описова конструкція з кольоропозначенням *«іржавий»* так само стосується семантики жовтого кольору і значно підсилює ідею «застою» в розвитку України. Семантика сірого кольору в пісенній творчості гурту позначена підкресленою негативно

емоційною конотацією, як, скажімо, сірий колір сну, що примарився авторові: *«Знову гіркий і сірий бачив я сон: / Листя кудись летіло / В дивний полон / Поїзд тяжкий і темний / Став, як стіна, – сірий сон»*, в якому через стилістичний прийом повтору передається його сумний, похмурий настрій. Або розглянемо інший приклад: *«А зліва мій сусід вже посивів / То небо тисне так, що ніби вже не може / І ліс наш почорнів – то він горів»*, в якому поєднання «чорний» і «сірий» передає смуток, переживання й острахи автора за своїх співвітчизників. У відомих рядках *«Чорна сажка не дістане до дна / – Собі там живу я»* – так само метафорично обіграний прикметник «чорний», уособлює гнилість і ницість людської душі. Не менш типовими для поетичного мовлення «Скрябіна» є приклади, коли самі кольоративи або синтаксичні конструкції з ними не наявні в тексті пісні, а на них опосередковано вказують іменники, стійко асоційовані з тим чи тим кольором, як у випадку зі словами «джинси» й «кленове листя»: *«На твоїх джинсах – американський прапор / На твоїй майці – канадське кленове листя / У твоїх очах видно лише одне питання: / Хто мені скаже, чому я тут народився?»*, де порушені складні морально-етичні проблеми української молоді. Натомість на позначення семантики блакитного кольору Андрій Кузьменко часто використовує популярну порівняльну конструкцію *«очі кольору неба»*, яка, на нашу думку, виступає авторським символом свободи, спокою, яких так не вистачало Кузьмі в рідній йому Україні.

Водночас знайшлося місце у творчості цього гурту і запальним пісням про вечірки, веселі розваги та «золоту молодь», про кохання, яке часом застає ліричного героя навіть у вагоні потягу. Так, у піснях «Хлопці-олігархи», «Вдома один», «Червоні колготки», «Кольорова», «Говорили і курили» широко представлена палітра червоного та чорного кольорів: *«Куплю чорний лексус, новий в целофані», «Ти приходиш в дискотеку – Чорний манікюр»*. Виходячи зі змісту цих пісень, маємо підстави для висновків про те, що чорний колір зовсім неочікувано – колір багатства, гламуру, епатажної молодості, часу, коли молода людина перебуває в процесі пошуку себе, як особистості. Тоді як червоний колір автор-виконавець традиційно асоціює або з коханням: *«Я люблю свою бейбе / її червоні колготки / Я люблю свою бейбе / її помаду солодку»*, яке є свідченням палкої вдачі закоханого, або із символікою урочистості, піднесеності: *«Якщо навколо тебе колір «червоний» / Значить всьо нормально – ти живий і здоровий»*.

Так само в багатьох поетичних текстах фіксуємо неабиякий значеннєвий діапазон зеленого кольору, який в авторському тлумаченні передовсім уособлює багатство, заможність, шалені статки: *«Якщо навколо більше колір зелений / – Значить гроші просто в руки тобі падають з неба...»*. Але згодом, в дещо пізніших пісенних текстах, як наприклад «То моє море», поет іронічно засуджує багатіїв і, на нашу думку, ототожнює «зелених людей» із тиском на них влади грошей: *«Зелені люди ходять самі на себе злі / Зелені торби носять, а вони ж такі тяжкі»*. Хоча в одній із пісень з альбому «Танго» натрапляємо на словосполучення «жовта преса», що має дещо схожу інтерпретацію, адже так само посилює додаткове негативне навантаження на прикметник «жовтий». Помітними є випадки, коли жовтий колір, як у піснях з альбому «Гламур», часто вжито поряд зі словом «маршрутка», що може символізувати сигнал попередження, застороги.

Непересічним явищем музично-поетичної культури України є пісенна творчість групи «Океан Ельзи», популярність якої стійко тримається вже понад три десятиліття. Характеризуючи місце групи «Океан Ельзи» в естрадно-пісенному мистецтві України, авторка однієї з інтернет-публікацій слушно зазначає: «Океан Ельзи» – найбільш відома і титулована українська рок-група, визнана шанувальниками і критиками як найкраща рок- і live-група СНД. «Океан Ельзи» – це яскрава експресія, глибокий текст, оригінальний стиль, концертний драйв і вражаюча енергетика» [2]. Власне, в самій назві гурту втілене уявлення про музику, яка, з одного боку, тотожна океанові з його величчю, безмежжям, поєднанням раціонального та ірраціонального, а з іншого, пов'язана з рідкісним жіночим ім'ям Ельза як символом чистоти музики в її етичному й естетичному призначенні. Отож, символічне порівняння океану зі свободою, широчінню простору дає підстави для ототожнення його саме з блакитним кольором (в піснях чи не найбільшу кількість разів вжиті символи води і неба), а оригінальне ім'я Ельза, як символ ідеалу, всього прекрасного на землі, чистоти в музиці – із семантикою білого кольору. Розглянемо більш докладно на прикладах текстів пісень функційне навантаження найбільш поширених кольороназв.

Аналіз текстового матеріалу засвідчує широку гамму кольорів – білий, голубий, синій, чорний, жовтий, рожевий, червоний, пастельний та похідні від них. Так, «білий» неодноразово зустрічаємо в піснях різної тематики. Скажімо, в пісні «Гадж-

Махал» ліричний герой мріє поїхати в Індію, щоб на власні очі побачити Тадж-Махал: *«Білий камінь і метл, О'є Тадж-Махал»* – і в такому контексті білий ужито як синонім до «священний». Згадаймо й авторський переспів на власну, оригінальну манеру відомої української народної пісні «Ой, чий то кінь стоїть», де в тексті згадуються два кольори: *«Що сива гривонька, як біле личенько»*. У загальноприйнятному тлумаченні семантики білого кольору вбачаємо протидію двох значень цього кольору: «сивий» так само корелює з кольором «білий», адже у випадку *«сива гривонька»* актуалізується колір старості, а *«біле личенько»* уособлює чистоту, світло, незайманість душі і тіла. Надалі в одній із пісень натрапляємо на такі рядки: *«Уся була в білому, А небо її не побачило»*, в яких, на нашу думку, білий колір виступає уособленням чогось не забрудненого, чистішого, ніж цей недосконалий світ довкола, того, що не кожен здатен осягнути і відчуті серцем. Навіть загострені любовні переживання ліричний герой так само передає через складну метафору із використанням семантики білого кольору: *«Я вважав би, що ти білий день без дощу, але сльози на твою обличчя»*, адже свою колишню дівчину він ототожнює з білим днем, тобто з чистотою, світлом, відзначає ширість душі своєї екзоксаної, яку він уже більше не любить, а тому не хоче зраджувати і просить відпустити. У рядках з відомої пісні «Пори року»: *«І най стане білою зима, а осінь-золотою»* ліричний герой, прагнучи передати свій біль і переживання за те, що відбувається в його країні, мріє про те, аби все стало на свої місця. Тому зиму автор традиційно ототожнює з білим кольором – сніг, мороз, тоді як за допомогою відносного прикметника «золотий» намагається візуалізувати жовтий колір, що зазвичай символізує опале листя, осінні настрої і т. под.

Неодноразово в музично-поетичній творчості гурту «Океан Ельзи» фіксуємо використання жовтого кольору з його розгалуженим семантичним полем: це і дієприкметник «позолочений», й іменники «золото», «зорі», «сонце», «вогонь». Скажімо, в рядках: *«Сьогодні ти як сонце», «І най погаснуть ясні зорі», «Таке розпатлане маленьке сонце...»* – семантичне поле жовтого кольору передовсім пов'язане з теплом, життєдайною енергією небесного світила, адже без його тепла та світла було б важко вижити на землі. Досліджуючи текстові фрагменти студійних альбомів гурту, ми підраховували, що саме образи «сонця», а також його антиподу

«дощу» є доволі поширеними у складі тих чи тих художніх порівнянь, індивідуальних метафор чи влучних авторських епітетів (зафіксовано близько 45 випадків). Водночас на протигагу таким позитивним характеристикам жовтого кольору в інших контекстах ним марковано людей, які прагнуть лише збагачення, у яких духовне начало фактично відсутнє, бо ними керують гроші і влада: *«Позолочене серце ночами не болить»*.

Так, у пісні «Караван», де іменниковій кольороназві «золото» приділено центральну увагу: *«Караван! Я віддам тобі моє золото, бо воно обман / Моє золото у мішках... Та життя моє – у твоїх руках... / Тільки золото у мішках, але правда вже у моїх думках...»* автор засуджує жагу інших збагатитися попри все, акцентує на тому, що це все міражі, бо істина й людське щастя не в грошах чи статках, які зроблять людину абсолютно щасливою. Натомість у пісні «Вулиця» ліричний герой, розмірковуючи про свободу слова, думки, вибору, яких, по суті, не має, звертає увагу на те, що все давно вирішується без нас й за допомогою словосполучення «жовта ріка» увиразнює конфлікт між світлою і темною сторонами буття, вважаючи, що навіть вільна річка стала жовтою, потрапивши в пастку, з якої уже важко вибратись. Окрім того, в тексті пісні відстежуємо й улюблений автором блакитний колір, який символізує зважену емоційність, спокій, меланхолію. Таке контрастне комбінування жовтого, як символу мінливості і внутрішньої свободи, з блакитним кольором надає поетичному тексту відчутних негативних конотацій, що пов'язані з неминучою розлукою, зрадами, смутком і розпачем від власного боягузтва: *«Вулиця зачала нас / В домі голубих ночей / Димом над водою / Жовтою рікою, хей! / В домі голубих ночей / Вулиця любила нас / Поки ви хотіли / Поки ви ліпили без нас...»*.

Якщо говорити про психологічне навантаження, пов'язане із чорним кольором або його відповідниками, то йому так само здебільшого надається негативне значення, як наприклад, у пісні «Ти забула давно» з альбому «Там, де нас нема». Тут автор звертається до образу «темної, пустої кімнати», що символізує ностальгію, самотність ліричного героя, який залишився без коханої, тому відчуває повне душевне спустошення: *«А ти стоїш одна, ти ідеш одна / Ти сьогодні не та, ти зовсім не та / Кімната темна й пуста / Моя кімната та, яку любила ти / В якій чекала ти, в якій хотіла ти / Залишалася зі мною»*.

Саме кохання – лірична тема, якій у поетичній творчості Славка Вакарчука приділено уваги значно більше, ніж громадянській чи морально-етичній позиції музиканта. У пісні «Годі вже» згубний вплив невзаємного кохання схарактеризовано місткою фразою «*На коханні чорніють хрести*», оскільки нерозділене, нещасливе кохання для ліричного героя порівнюється зі смертю: «*А най лиш небо хмари вкриють / І най погаснуть ясні зорі / То в раз і води почорніють / В глибокім безконечнім морі*». Як бачимо, ліричний герой боїться втратити кохання, порівнюючи його з небом, бо, якщо його кохання буде невзаємним, тоді і сенс життя буде втрачений. Цю душевну тривогу автор посилює, використовуючи прийом гіперболи «*води почорніють*», підкреслюючи таким чином особисту значущість для нього цього почуття. Як наприклад, у фрагменті: «*Обезкрилена птаха ніколи не втече / Заболочена стежка нікуди не біжить*» ужитий дієприкметник «заболочена» належить до семантичного поля кольору «чорний», який у цьому випадку вказує на неможливість рухатися далі без активної попередньої дії. Утім, порівнюючи тексти гурту «Океан Ельзи» і гурту «Скрябін», можемо дійти висновків, що чорний колір у поетичній творчості обох гуртів часом має відмінне психологічне й функційне навантаження.

Що ж стосується семантики червоного кольору, то слід зауважити, що оскільки власне кольороназви не поширені в текстах аналізованих пісень, то її вдається встановити завдяки тим периферійним зонам, які на цю барву вказують. До таких віднесемо зокрема іменники «вогонь», «кров», «вино», які доволі часто зустрічаємо для передавання концентрованих значень ядра семантики червоного кольору. Так, надзвичайно поширеним уособленням червоного виступає лексема «кров», яку автори використовують у піснях про війну: «*Там було там, де ходила війна / Долі віками ламала вона / Кров'ю людей омивала поля / Тайну залишила моя Земля*». У цьому контексті «кров» = «червоний», символізуючи втрати, розпач, братовбивство, вказує на негативне ставлення до війни, а відтак і на зажування ліричного героя від того, що відбувається на його рідній землі. За нашими спостереженнями, більше десяти разів у головних піснях зі студійних альбомів гурту «Океан Ельзи» наявне апелювання до лексеми «вогонь», яка в усіх контекстних значеннях або символізує небезпеку, як наприклад: «*Загасити я вогнище хочу / Бачиш попіл за вітром летить*», або відвагу, сміливість, пристрасть почуттів: «*Ти навіть не боялася вогню*».

Синій і блакитний кольори в пісенній творчості гурту «Океан Ельзи» здебільшого символізують свободу, відкритий простір, незалежність: «*Сине небо за вікном / І пара крил / Вільних крил!*», але дещо по-інакшому інтерпретуємо семантику синього кольору в ліричній пісні «Коли навколо ні душі», пор.: «*Не забере мене від тебе / Ані їх колючий дрім / Ні сине небо / Ані чужий терновий цвіт*», де змальовується кохання, що є вищим за сине небо, сильнішим, ніж Усесвіт. Тема кохання, передавана тут як почуття, що сильніші за все на світі, як непоборна сила і жага до життя: «*Те джерело кришталевим б'є / В синіх горах дивне місце є / Там юний вітер юність віродив / Коли гойдаються свої*» розкривається через опис усамітнення ліричного героя в синіх горах, які в такому випадку символізують його душевний спокій, рівновагу або ж гармонію із самим собою.

Функційне навантаження семантики зеленого кольору зазвичай припадає на увиразнення якогось явища як унікального, містичного, як, наприклад, у випадку відображення магічної безодні очей, у яких тоне від шаленого кохання ліричний герой: «*Твої зелені очі / Так дивляться на мене / Так дивляться на мене / Що цілий світ / Навколо ніжно зелений*». Але з іншого боку, зелений може слугувати уособленням спокою, беземоційності часом навіть й холодного розрахунку. Ліричну пісню «Леді» Вакарчук присвячує жінці, якій розповідає про свої почуття, від яких йому навіть перехоплює дихання, натомість вона лишається збайдужілою: «*Ваші жести були так подібні на «Процай» / Далі Ви замовили собі зелений чай*». А в популярній пісні «Така, як ти», що була створена нашвидкуруч за столиком одного з кафе, в якому часто бував Святослав Вакарчук, натрапляємо на такий варіант кольороназви: «*А, як болить зимовий спокій нашого вікна / Ніжно – постельний, як і твій улюблений Моне*». Саме «ніжно-постельний» – складна кольороназва, яка, на нашу думку, акумулює відчуття спокою, душевного тепла, уособлюючи гармонію в душах ліричного героя і його коханої, дає нам зрозуміти наскільки глибокими і тривалими були їхні стосунки. Автор-виконавець ніби узагальнює цим кольором усі відтінки бежевої палітри, що певним чином наділена медитаційними властивостями.

Загалом відзначимо, що переважна більшість ліричних пісень створена фронтменом гурту «Океан Ельзи» Святославом Вакарчуком, який завдяки певній колірній тональності розкриває

тему кохання, в якому зазвичай дівчина відіграє роль лідера, а сам він нібито пасивний герой, який просто слідує за своїми душевними пориваннями. До того ж, як зізнається сам автор, він не пише гострих текстів соціальної тематики і тим більше на замовлення, хоча, скажімо, в піснях «Майже весна», «Стіна», «Незалежність», «Без бою», «Веселі, брате, часи настали», «Стріляй», «Вставай» відчуваємо цей підтекст, створюваний зокрема за допомогою тих чи тих кольоропозначень. Вочевидь, смислова межа, що відділяє патріотичну тематику від ліричної, є ледь відчутною і доволі розмитою. На разі тема війни, соціальних і політичних катаклізмів українського суспільства, патріотизму сьогодні знаходить свого багатомільйонного слухача й привертає увагу не лише молодіжної, а й більш дорослої армії шанувальників далеко за межами України. Вражаюча атмосфера пісенних текстів занурює нас в уявний світ переживань ліричного героя, а неймовірна музична енергетика на «живих» концертах провокує вибух шалених емоцій і почуттів у публіки, дарує справжню естетичну насолоду, сприяє легкості відтворення мелодії і цитуванню улюблених рядків. Імовірно, саме тому Славко Вакарчук давно перетворився на справжнього музичного кумира, а гурт «Океан Ельзи» понад два десятки років лишається корифеєм у виробленні нових стандартів сучасної української музично-поетичної культури України.

Висновки і пропозиції. Сучасна українська естрадна музика від моменту свого становлення на теренах незалежної України зазнала колосальних перетворень, оскільки традиції, що були загальноприйнятими ще якихось п'ять або десять років тому, почали відходити в минуле або ж продовжили своє існування, трансформуючись зовсім в інакший формат чи манеру виконання. З одного боку, естетика постмодерну, масової культури міцно вкорінилися в музично-поетичну творчість популярних українських гуртів і сольних виконавців, які всіляко прагнуть позбутися одноманітності, зарядити фанатів на своїх концертах непідробним драйвом, вибуховими емоціями, намагаючись задля цього експериментувати не лише з музичними жанрами, а й з пісенними текстами. А з іншого, з плином часу та появою нових тенденцій у сучасному музичному мистецтві автори пісень, виконавці починають виходити за межі звичайного текстотворення і щоби більш оригінально передати свої думки, емоції вдаються до найрізноманітніших прийомів. Одними з таких є: а) відродження і трансформація раніше відомих

на весь світ хітів, які в новому аранжуванні отримують нове звучання і довгий час «живуть» на вустах; б) використання символіки кольору як одного з потужних візуальних образів пісенної художньої творчості задля витворення оригінального індивідуально-авторського стилю.

Сьогоднішня українська популярна пісня досягла такого рівня, що значним чином може керувати думками і настроями людей: кліпи улюблених гуртів «Скрябін» і «Океан Ельзи» досі набирають мільйони переглядів, дедалі частіше цитати з відомих шлягерів можна побачити під світлинами користувачів соціальних мереж. Такий успіх і високий рейтинг популярності в шоу-бізнесі, на нашу думку, пояснюється не лише унікальною авторською манерою виконання, яка відрізняє одних виконавців від інших, а й тим, що кожен рядок, кожна барва в цих піснях відгукується в душі яскравою емоцією, вражає майстерністю авторської мовностилістичної організації тексту. Зокрема у їхньому пісенному доробку виявлено лексико-семантичні поля кольоропозначень, як-от: а) лексико-семантичне поле червоного кольору, яке складається з ядра поля – прикметника «червоний», периферійної зони – кольороназва «*червоно-чорний*» і дифузної зони: *вогнище, вогонь, вогняний, вино, кров, яскраво-гарячий, томати, серце-вогонь*; б) лексико-семантичне поле жовтого кольору складається з ядра поля – прикметника «жовтий», периферійної зони, переданої словосполученнями «*шампанські очі*», «*сухе листя*» і дифузної, що охоплює приклади: *заржавілий, іржавий, золото, позолочений, мідний, маршрутка, сонце, мед, зорі*; в) лексико-семантичне поле чорного кольору складають ядро – прикметник «чорний» з ядерною зоною кольороназв *почорніти, чорніють* і периферійна *червоно-чорний* та дифузної зони – *темний, сажка, тінь, бруд, заболочений*; г) лексико-семантичне поле білого кольору складається з ядра – прикметника «білий» з відсутніми від нього похідними та дифузної зони: *сивий, зима, сніг, кришталевий, ангелята, сніжки*; д) лексико-семантичне поле синього кольору складається з ядра поля – прикметника «синій», ядерної зони кольороназв: *блакить, синь* та дифузної: *океан, очі-озера, колір неба, терновий цвіт*; е) лексико-семантичне поле сірого кольору складається з ядра – прикметника «сірий» з відсутніми від нього похідними й дифузної зони: *дим, попіл, мряка*; є) лексико-семантичне поле зеленої барви так само презентоване лише ядерною зоною з прикметником «зелений» і дифузною зоною: *чай, очі, ялинка, долар*. Уважаємо, що

лінгвосоціотичний аналіз феномену «музично-лярної пісні як інтегрального тексту є надалі поетична культура» в контексті тлумачення популярною пісню як інтегрального тексту є надалі перспективним напрямом досліджень.

Список літератури:

1. Коваль Т.С. Художньо-образна функція кольористики: вебсайт. URL: <http://www.pdaa.edu.ua/nr/pdf3/25.pdf> (дата звернення: 10.11.2022)
2. Океан Ельзи: вебсайт. URL: <http://www.pisni.org.ua/persons/71/html> (дата звернення: 29.10.2022)
3. Патракеєва Е. Б. Авторская песня как песенный текст, ее особенности и классификация. *Концерт*. 2014. Спецвыпуск № 13: вебсайт. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/avtorskaya-pesnya-kak-pesennyu-tekst-ee-osobennosti-i-klassifikatsiya/viewer> (дата звернення: 10.11.2022)
4. Супрун Л. О. Семантика і прагматика назв кольорів в українському романному тексті середини – другої половини ХХ ст.: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Харків, 2009. 235 с.

Horina Zh. D. COLORS OF THE MUSICAL & POETIC CULTURE OF THE GROUPS “SCRYABIN” & “OCEAN OF ELZA»

The scientific paper deals with the analysis of semantics, stylistic and symbolic load and functioning of the coloratives in the musical & poetic creativity of the Ukrainian popular bands “Scryabin” & “Ocean of Elza”. The author substantiates the scientific value of considering the texts of a modern songs of the famous rock bands in the context of linguo-semiotic analysis that enables the study of phenomenon “pop music” as an integral text constructed from the elements of three symbolic-sign systems: poetic, musical-melodic & the own performing. On the example of analysis musical&poetic texts the presence of expressive stylistic tendency to convey the author’s emotions, feelings & experiences by the mean of brigh visual and audio images through the wide scale of coloratives is proven. On the basis of analysis the symbolic meaning of each certain color as an important element of linguo-stylistic organisation of the musical&poetic texts the author was able to explore the mastery of individual style of the bands “Scryabin” & “Ocean of Elza”, because of every line, every color of their songs resonates in our soul with an incredible and bright emotion. The conclusions outline the lexical-semantic microfields of the main colors which let us clear up the specific of the author’s idiostyle and to explane the such popularity of a modern Ukrainian songs as well.

Key words: musical&poetic culture, the coloratives, color, songs text, Ukrainian popular music bands, pop & rock music